

его другомъ“ — Денница ново-българскаго образованія. Часть первая. Одесса 1841, с. 116) и го моли да помогне на новооснованото софийско училище. „Съ радостію принялъ онъ сіе первое извѣстіе, и, на первый разъ, выслалъ мнѣ назначенныя мною учебныя книги, при томъ, земной глобусъ и географическія карты. Чтобы доставить ихъ вѣрнѣе въ Софію, я послалъ ихъ чрезъ Константинополь съ Одесскимъ параходомъ, Невою, который, къ несчастію, 20-го ноября прошедшаго года претерпѣлъ, близъ Царьградскаго пролива, крушеніе“ (Денница, с. 116—117). Но Денкоглу драговодно се заема да изпрати други помагала на мѣстото на изгубенитѣ.

Интересътъ на Денкоглу къмъ София постоянно расте. Презъ апрѣль 1841 г. Н. Геровъ отъ Одеса пише до баща си въ Копривщица: „Кога пратите писмо на даскалъ Захарія въ София, да му пишете, какво челоуѣкътъ, дето бѣше пратилъ по-напредъ книгитѣ, Денго, праща на абаджыйскитѣ иснафъ 200 рубли да ги раздадатъ на сиромаситѣ абаджии, та да видатъ да ги взематъ отъ Филибе отъ Христѣа Кироглу, комуто ги прати г. Априловъ“ (Изъ архивата на Н. Геровъ. Кн. I, № 535, с. 333). — Презъ 1842 г. одескитѣ българи взиматъ починъ да издигнатъ паметникъ на гроба на Венелинъ. Денкоглу участвува въ това дѣло и поема всички разходи по откриване на паметника (СпБАН, кн. VIII, с. 130—132). Той храни особена почитъ къмъ паметята на Венелина, та когато В. И. Григоровичъ презъ м. юний 1844 г. се запознава съ него въ Москва, Денкоглу и още двама българи (Бусилинъ и Аѳонѣцъ) помолили руския ученъ да имъ стане втори Венелинъ, „да замѣсти незабравимия, съ горещи сълзи оплакванія българо-филъ“ (Ив. Д. Шишмановъ, Студии изъ областта на българското възрожденіе. СбБАН, кн. VI, с. 96). Денкоглу по-късно издава Венелиновия трудъ „Критическія изслѣдованія объ исторіи Болгаръ“, Москва 1849. Съ срѣдства на Денкоглу „Общество Любителей Исторіи и Древностей Россійскихъ“ почва изданието на „Изборникъ великаго князя Святослава Ярославича 1073 года“ (приготвено отъ О. М. Бодянский)¹⁾ и съчинението на С. Н. Палаузовъ „Вѣкъ Болгарскаго царя Симеона“, Спб. 1852.

Въ хронологията на благодѣянията на Денкоглу годината 1844 е твърде важна. Тогава той основава въ Московския университетъ на вѣчни времена стипендія. Внася 15,000 рубли, отъ лихвитѣ на които да се издържатъ млади българи, по възможность отъ Софійско. Приживе на дарителя съ тая стипендія свършватъ Никола Михайловски отъ Елена, Никола Катрановъ отъ Свищовъ, Сава Филаретовъ отъ с. Жеравна, Котленско, и К. Геровъ отъ Панагюрище. Следъ смъртъта на Денкоглу отъ тоя фондъ получаватъ висше образование още мнозина българи, предимно софийнци (вж. СпБАН, кн. VIII, с. 135). Скоро преди смъртъта си старецътъ основава другъ фондъ при Ришелевската гимназия въ Одеса за издрѣжка на единъ ученикъ, пакъ предимно отъ София. Кжщата на Денкоглу въ Москва е била винаги отворена за младитѣ българи и той щедро е помагалъ на мнозина. Тѣй, презъ 1852 г. той завежда Н. Катрановъ, боленъ отъ охтика, въ Виена,

¹⁾ Вж. Изборникъ великаго князя Святослава Ярославича 1073 года. Съ предисловіемъ Е. В. Барсова и запискою А. Л. Дювернуа (година и мѣсто на изданието непосочени), с. XIX